

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดตั้งขึ้นเนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลีศึกษา และบาลีมัธยมศึกษา พร้อมทั้งบาลีวิสามัญศึกษา ของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้จัดการศึกษาแผนกบาลีมัธยมศึกษา และแผนกบาลีวิสามัญศึกษาขึ้น ซึ่งเรียกว่า โรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา กำหนดให้มีการเรียนบาลี นักธรรม และความรู้ชั้นมัธยม ต่อมาเมื่อโรงเรียนบาลีมัศึกษานี้ ได้แพร่ขยายออกไปยังต่างจังหวัดหลายแห่ง มีพระภิกษุสามเณรเรียนกันมาก ทางคณะสงฆ์โดยองค์การศึกษา จึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ใหม่ว่า โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัด โดยมติดคณะสังฆมนตรี และกระทรวงศึกษาธิการก็ได้ออกระเบียบกระทรวงให้โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัดนี้เปิดทำการสอบสมทบในชั้นประถมปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ตั้งแต่ปีพ.ศ.2500 เป็นต้นมาและเมื่อสอบได้แล้วก็ยังสามารถรับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย ต่อมาหลักสูตรบาลีวิสามัญศึกษา สำนักเรียนวัดนี้ถูกยุบเลิกไปเมื่อ พ.ศ. 2507

เนื่องจากทางการคณะสงฆ์เกรงว่าการศึกษาดูธรรม และบาลีจะเสื่อมลง เพราะทางพระภิกษุสามเณรนิยมเรียนกันมาก เป็นการมุ่งตามวิชาทางโลกมากไป จึงปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีขึ้นใหม่เป็นวิชาบาลี วิชาธรรม และวิชาทางโลก เรียกว่า บาลีศึกษา สามัญศึกษา และปริยัติธรรมศึกษา แต่ภิกษุสามเณรนิยมเรียนกันน้อย เพราะไม่ได้รับประกาศนียบัตรของกระทรวงศึกษาธิการ ในที่สุดกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ขึ้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2514 เพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณร โดยให้เรียนทั้งวิชาธรรมและวิชาสามัญศึกษาควบคู่กันไป ดำเนินการโดยกรมการศาสนา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อทั้งฝ่ายศาสนจักร และฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักร ก็จะได้ศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ สามารถดำรงและสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรต่อไป และถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ลาสิกขาไปแล้วก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้ หรือเข้ารับราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าแก่ตนเอง และบ้านเมืองสืบต่อไปด้วย

การจัดการศึกษาของสงฆ์เป็นทางเลือกหนึ่งที่มีเยาวชนกลุ่มหนึ่งให้ความสนใจและผู้ปกครองสนับสนุนให้เลือกทางเลือกนี้เพื่อให้บุตรหลานได้ศึกษาเล่าเรียนในวัด ซึ่งการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาในรูปแบบหนึ่งของคณะสงฆ์ เป็นสถานศึกษาที่ปลอดอบายมุขและยาเสพติด การจัดการศึกษาประเภทนี้มุ่งหวังจะจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของชาติที่อยู่ในวัยกำลังศึกษาแต่ขาดโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยวัดจะเป็นผู้จัดหาที่อยู่ อาหาร ฝ้าไตรจีวรให้ผู้เรียน ซึ่งส่วนมากผู้เรียนจะพักอยู่ประจำในวัด และในสภาพการณ์ที่ยังมีเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากที่ยังขาดโอกาส หรือด้อยโอกาสในการเข้ารับบริการทางการศึกษา ข้อกำหนดให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีเจตจำนงถึงความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาเพื่อจะยกระดับความรู้ขั้นพื้นฐานของประชาชนทุกคนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ พระภิกษุสามเณรซึ่งเป็นพลเมืองของชาติเหมือนกันกับบุคคลทั่วไป จึงมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีขึ้น และได้ระบุในการจัดการศึกษาของสงฆ์ว่า ให้รัฐสนับสนุนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้เรียนอย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกันกับการที่รัฐสนับสนุนการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนปกติของรัฐ

การจัดการศึกษาโรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นการจัดการศึกษาแผนกหนึ่งที่เป็นส่งเสริมสนับสนุนให้ภิกษุสามเณรได้ ศึกษาเล่าเรียนวิชาสามัญควบคู่กัน ไปด้วยกับการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม บาลี ทั้งนี้โดยการสนับสนุนของทางราชการและคณะสงฆ์ที่ประสงค์จะให้ภิกษุสามเณรได้มีโอกาสที่จะเรียนรู้ทั้งวิชาทางโลกและทางธรรมควบคู่กัน ไปเพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในอันที่จะนำเอาหลักธรรมไปเผยแพร่อบรมสั่งสอนประชาชนได้กับทั้งสามารถที่ดำรงตนอยู่ได้ตามสมควรแก่สมณวิสัยในยุคข่าวสารข้อมูล ซึ่งจะเป็นการเกื้อกูลแก่ชาวโลกตามสถานการณ์หรือหากพระภิกษุสามเณรเหล่านั้น ไม่สามารถจะอยู่ประพฤติบำเพ็ญพรหมจรรย์ได้ลาสิกขาไปสู่เพศคฤหัสถ์จะสามารถนำเอาความรู้ที่ได้ศึกษาไปประกอบสัมมาชีพหรือศึกษาต่อได้ตามประสงค์ การบริหารจัดการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้พัฒนามาโดยลำดับ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ มีหลักการและโครงสร้างสอดคล้องกับการจัดและการบริหารการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาที่จัดเพื่อให้นักเรียนประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังเอาไว้ นั่นย่อมขึ้นอยู่กับคุณสมบัติและพฤติกรรมของบุคคลทำหน้าที่ด้านต่างๆ อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งจะต้องอาศัยปัจจัยและการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่ทำหน้าที่กำกับ ดูแล แบ่งงานและหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นฝ่าย ๆ เพื่อให้บุคคลากรในโรงเรียนได้ปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของ

โรงเรียนให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคลในการจัดการเรียน การสอน (วิชัย ธรรมเจริญ, 2541 : 1)

ในอนาคตทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศนั้น จะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกับ การศึกษาระดับนานาชาติ โดยผ่านทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จะเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนด้วยเหตุผล 3 ประการคือ ประการที่หนึ่ง เป็นการให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนได้เท่าเทียมกัน ประการที่สอง อำนวยความสะดวกทั้ง ในด้านเวลาและสถานที่ ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนเวลาใด โดยไม่จำกัดอยู่เพียง ห้องเรียนเท่านั้น ประการที่สาม การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมคุ้มค่ามากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ การที่จะมาสร้างโรงเรียนสักแห่งและจ้างบุคลากรมาสอน (มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 2547 : 7) การนำเทคโนโลยีดาวเทียมมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาเป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคทางการศึกษานานาประการ อาทิ ปัญหาผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาในชนบท ห่างไกล ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษาระหว่างเมืองใหญ่กับชนบท ปัญหาการขาดแคลนครูผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ ที่สำคัญและจำเป็น รวมทั้งการขาดแคลนวัสดุประสงค์ของ หลักสูตรโดยประหยัดทั้งเวลาและทรัพยากรการลงทุนต่างๆ ปัญหาเรื่องความไม่เสมอภาคทาง การศึกษาและการกระจายโอกาสทางการศึกษานั้นเป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องมีการแก้ไขในแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติทุกระดับก็เน้นเรื่องนี้อยู่ตลอดเวลาเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับ ที่ 8 พ.ศ.2540 – 2544 ได้มีนโยบายในเรื่องเร่งรัดขยายการศึกษาพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี เน้นการ ใช้การศึกษาทางไกลเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการศึกษาด้วย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน.2539: 12)

โครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมนี้มีความสอดคล้องกับนโยบายเทคโนโลยี สารสนเทศแห่งชาติที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติในหลักการเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2539 ซึ่งสนับสนุน ให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษารวมทั้งแก้ปัญหาความขาด แคลนครูอาจารย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการของโรงเรียนในชนบทโดยนำเทคโนโลยีที่จะช่วย ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้สอนฝ่ายหนึ่ง และนักเรียนหรือครูอาจารย์ที่ปลายทางอีก ฝ่ายหนึ่ง (กรมสามัญศึกษา : 2539 : 9) และช่วยส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาค (วารสารพฤติกรรม ศาสตร์ : 2539 : 48) ด้านการดำเนินการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของกรมสามัญศึกษา ได้รับการประสานจากรองเลขาธิการพระราชวังฝ่ายกิจกรรมพิเศษ

นายขวัญแก้ว วัชโรทัย เสนอให้กรมสามัญศึกษาจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาด้วย ระบบทางไกลผ่านดาวเทียม โดยโรงเรียนวังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นศูนย์กลางใน การถ่ายทอดกิจกรรมการเรียนออกอากาศผ่านดาวเทียมไปยังโรงเรียนเป้าหมาย (กรมสามัญศึกษา

2539 : 14) ด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมในลักษณะถ่ายทอดการสอนจากโรงเรียนวังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไปสู่โรงเรียนปลายทางต่างๆ

ในปีการศึกษา 2550 ทางโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้เริ่มนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนคือการสอนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมจากโรงเรียนวังไกลกังวล อ.หัวหิน

จ.ประจวบคีรีขันธ์ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 รวมทั้งหมด 6 ห้องเรียน จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ประจำอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงเห็นความสำคัญที่จะทำการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความสำคัญของการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ในแต่ละด้าน คือ ในด้านหลักสูตร ด้านการใช้สื่อการสอนระบบทางไกล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านวัสดุ-อุปกรณ์ และด้านเวลา เพื่อจะได้นำผลการวิจัยนี้ใช้เป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมจากโรงเรียนวังไกลกังวล ได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit Analysis)

ในการศึกษาครั้งนี้หน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ คือ คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน และสามเณรนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 10 รูป/คน ครูผู้สอน จำนวน 10 รูป/คนและสามเณรนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และ 4 จำนวน 60 รูป ในการศึกษา

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน

3.1.1 สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษา

- ผู้แทนผู้ปกครอง
- ผู้แทนครู
- ผู้แทนองค์กรชุมชน
- ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น
- ผู้แทนศิษย์เก่า
- ผู้ทรงคุณวุฒิ

3.1.2 สถานภาพของสามเณรนักเรียน

- นักเรียนช่วงชั้นที่ 3
- นักเรียนช่วงชั้นที่ 4

3.2 สภาพและปัญหาการใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม รวม 6 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านหลักสูตร

3.2.2 ด้านการใช้สื่อการสอนระบบทางไกล

3.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

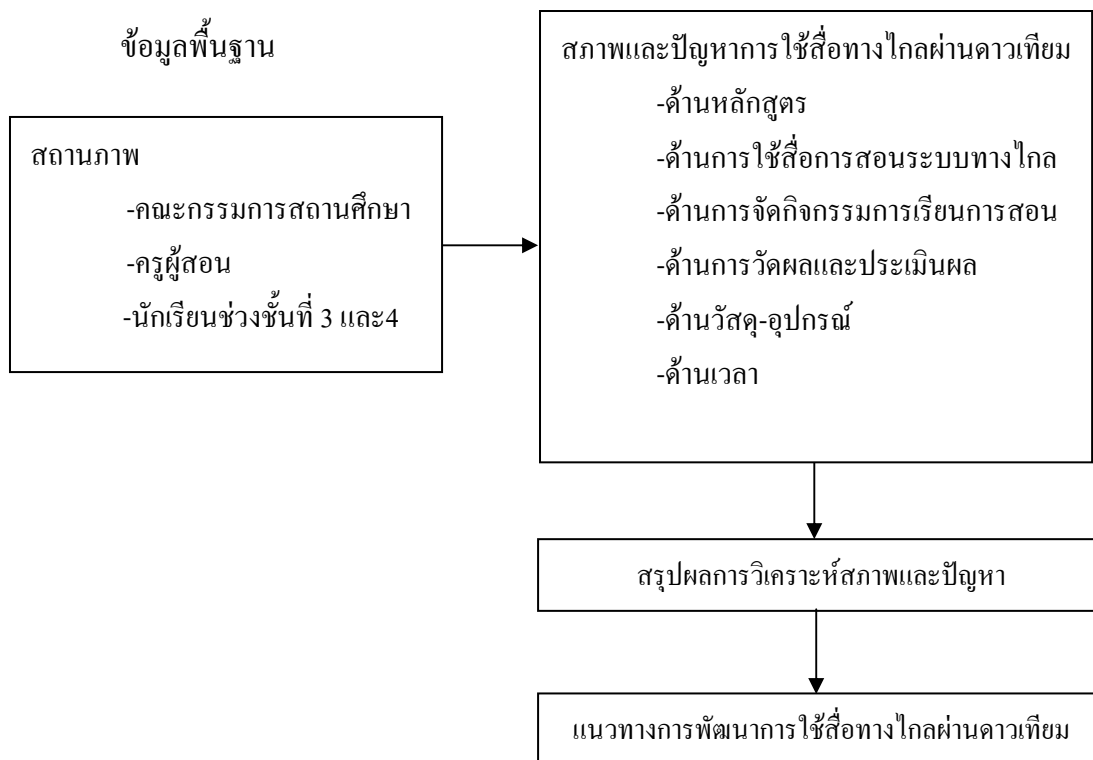
3.2.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล

3.2.5 ด้านวัสดุ-อุปกรณ์

3.2.6 ด้านเวลา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังภาพประกอบในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิประกอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพ หมายถึง สิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้านหลักสูตร ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนระบบทางไกล ด้านกิจกรรมการจัดการเรียน การสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านวัสดุ – อุปกรณ์ ด้านเวลา

ปัญหา หมายถึง ข้อขัดข้องที่ขัดขวาง ทำให้การใช้ระบบการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อทางไกลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่ประสบผลสำเร็จตามความคาดหวัง

การใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่นำเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านดาวเทียมมาใช้บูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยรายการโทรทัศน์ที่ส่งสัญญาณจากวังไกลกังวลเพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านหลักสูตร หมายถึง จุดประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร เวลาเรียนที่กำหนด เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน และการนำหลักสูตรไปใช้ตามหลักสูตร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษา ซึ่งได้จัดให้แก่นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีทักษะ และเจตคติที่ดีอันเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ตั้งแต่เริ่มนำเข้าสู่บทเรียน ให้นักเรียนทำกิจกรรม โดยมีส่วนร่วมปฏิบัติ จนถึงการสรุปบทเรียนนั้น

ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง ความสามารถในการสร้าง และ การใช้เครื่องมือในการกำหนดตัวเลขให้กับคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของนักเรียน

ด้านวัสดุ - อุปกรณ์ หมายถึง การนำเอาเครื่องมือ ตลอดจนเทคนิควิธีการต่างๆ มาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับช่วยถ่ายทอดความรู้ เนื้อหาประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

เวลา หมายถึง ระยะเวลาที่ทำการเรียนการสอนถ่ายทอดสดจากโรงเรียนวังไกลกังวลโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม ตั้งแต่เวลา 08.30 – 13.30 น.

คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ที่ได้รับแต่งตั้งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ให้เป็นกรรมการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ

ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่วัดนิเวศธรรมประวัติได้รับอนุญาตจัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๖

ช่วงชั้น หมายถึง ระดับช่วงชั้นตามกำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 4 ช่วงชั้นตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้ ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในการศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างของประชากรช่วงชั้นที่ 3 และ 4

นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 หมายถึง นักเรียนผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 หมายถึง นักเรียนผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

แนวทางการพัฒนา หมายถึง การวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแล้วนำมาจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาขึ้น

ศาสนทายาท หมายถึง ผู้ที่เลื่อมใสศรัทธาในพระธรรมวินัยอันเป็นศาสนธรรม ขอมสละความสุขส่วนตนออกบรรพชา เพื่อศึกษาและปฏิบัติอยู่ใน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พร้อมทั้งสอนบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตามด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อทางไกลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาด้านหลักสูตร ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนระบบทางไกล ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านวัสดุ – อุปกรณ์ และด้านเวลา ให้มีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด
2. นำข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากงานวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการจัดอบรมบุคลากรอื่นให้สนับสนุนการใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. นำแนวทางการพัฒนาไปใช้ในการบริหารการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา